

2022 YILI

İÇ KONTROL SİSTEMİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

Haziran 2023

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	1
1. Misyon ve Vizyon	2
1.1. Misyon	2
1.2. Vizyon.....	2
2. Organizasyon Yapısı.....	3
2.1.Akademik ve İdari Yapı	3
II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI	4
1. Kontrol Ortamı	7
2. Risk Değerlendirme	7
3. Kontrol Faaliyetleri.....	8
4. Bilgi ve İletişim	8
5. İzleme	9
III. DİĞER BİLGİLER	10
1. İç Denetim Sonuçları	10
2. Dış Denetim Sonuçları.....	10
3. Diğer Bilgi Kaynakları	10
IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	10
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	12
1. Güçlü Yanlar.....	12
2. İyileştirmeye Açık Yanlar	13
3. Eylem İçin Öneriler	14

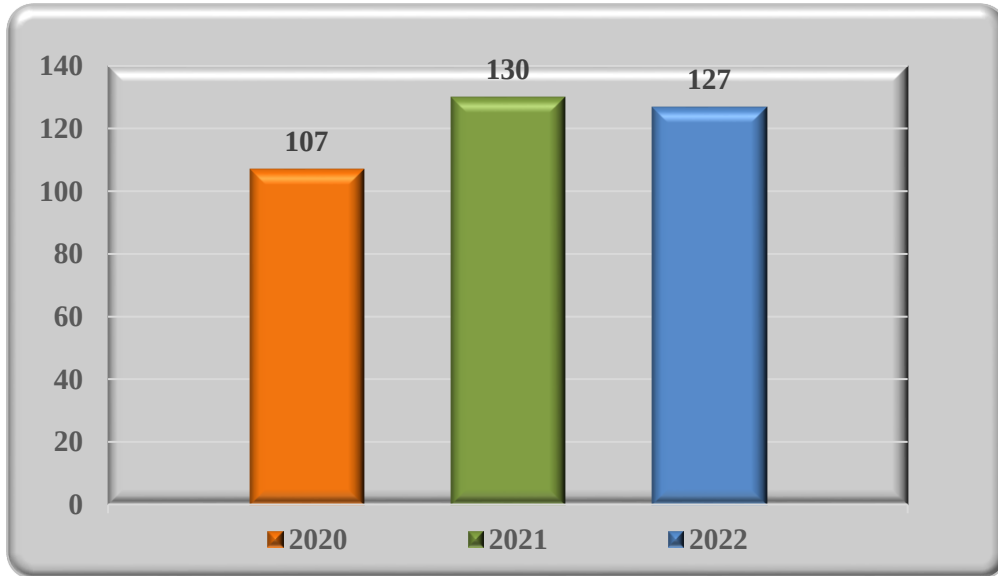
I. GİRİŞ

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55. maddesinde İç Kontrol süreci tanımlanmıştır. Bu süreç; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde idarelerin; iç kontrol sistemlerinin oluşturulması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde dikkate almaları gereken standart değerlendirme kriterleri belirlenmiştir.

Üniversitemiz 2022 yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu çalışmalarına Rektörlük Makamının 11.05.2023 tarihli E.172307 sayılı yazısı ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca başlanmıştır. Çalışma kapsamında, İç Kontrol Sistemi Soru Formları web bağlantısı ile 5 bölüm ve 70 sorudan oluşan anketin, Birim İç Kontrol ve Kalite Komisyonu üyelerinin tamamı tarafından doldurulması istenmiştir. Bu kapsamda Grafik 1' de son üç yıl anketimize katılım sayılarına bakıldığında 2022 yılında 127 üye anketimize katılım sağlamıştır.

Bu değerlendirme raporu, anketlere verilen cevaplar üzerinden hareketle hazırlanmış olup, rapor formatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan İç Kontrol Rehberinde yer alan İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu kapsamında düzenlenmiştir.

Grafik 1: Son Üç Yıl Anket Katılım Sayıları

1. Misyon ve Vizyon

1.1. Misyon

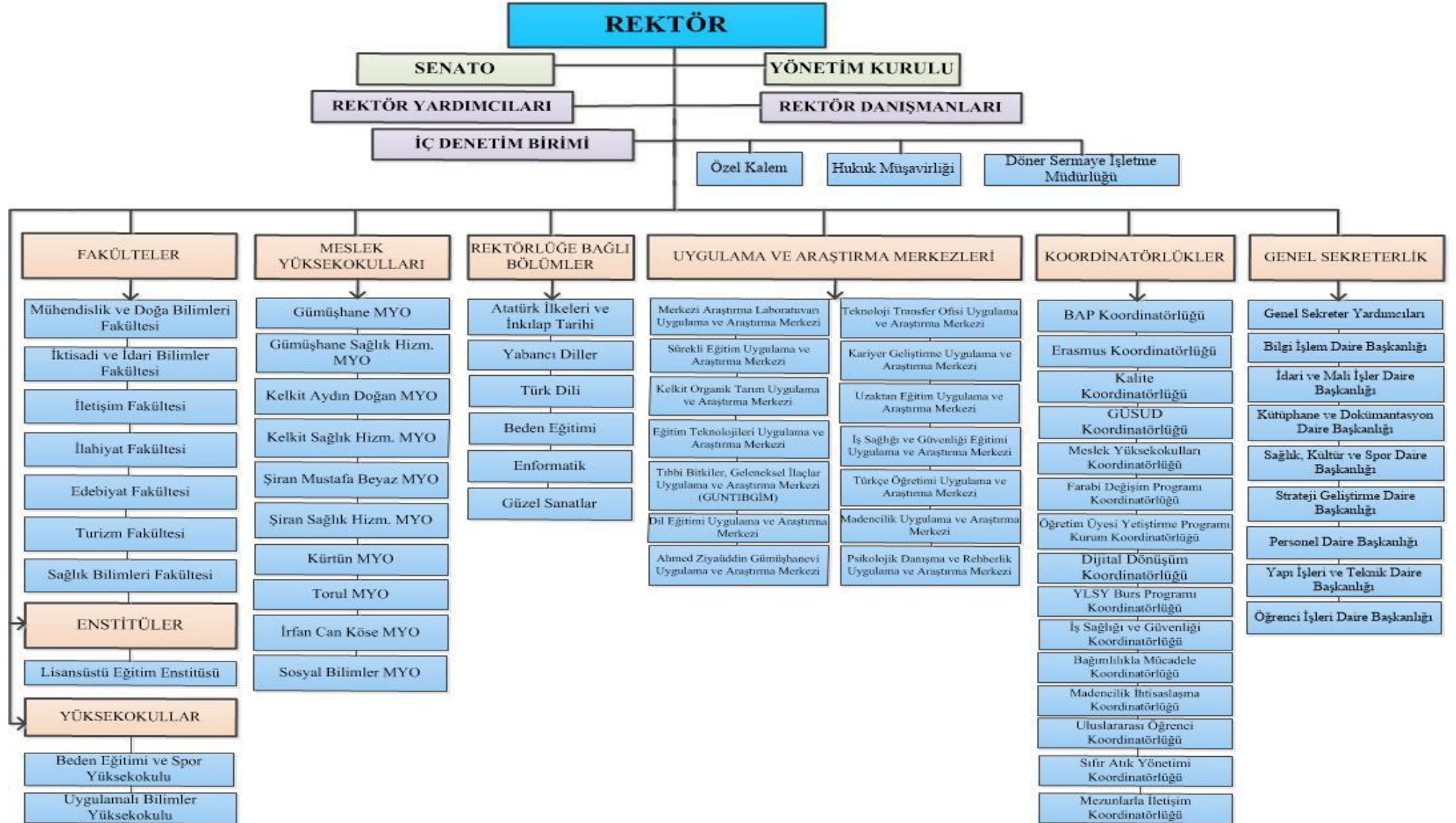
Eleştirel düşünebilen, girişimci, üretken, rekabetçi, kişisel ve mesleki olarak kendini sürekli yenileyebilen fertler yetiştirebilmeyi, bilime evrensel katkı sağlayabilen araştırmalar yapabilmeyi, tüm değerleri ile bulunulan yöre, ülke ve dünya sorunlarına karşı duyarlı, şehrin, bölge ve ülkenin gelişmesine katkıda bulunan hizmetler yapabilmeyi görev edinmiştir.

1.2. Vizyon

Kurumsal yapısını gittikçe güçlendiren; bulunduğu yörenin özellikle organik tarım, turizm ve madencilik potansiyelinin değerlendirilebilmesi için çalışmalar yapan; bilime katkılarıyla; ulusal ve uluslararası işbirlikleriyle topluma yararlı projeler üreten, ülke geleceğinde söz sahibi olan bir üniversite olmaktır.

2. Organizasyon Yapısı

2.1. Akademik ve İdari Yapı

II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI

Üniversitemiz iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır:

- Üniversitemizin amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkıyı sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi
- Üniversitemizin iç kontrol bileşenleri özelinde incelenmesi ve sistemin iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilerek düzeltici önlemlerin belirlenmesi

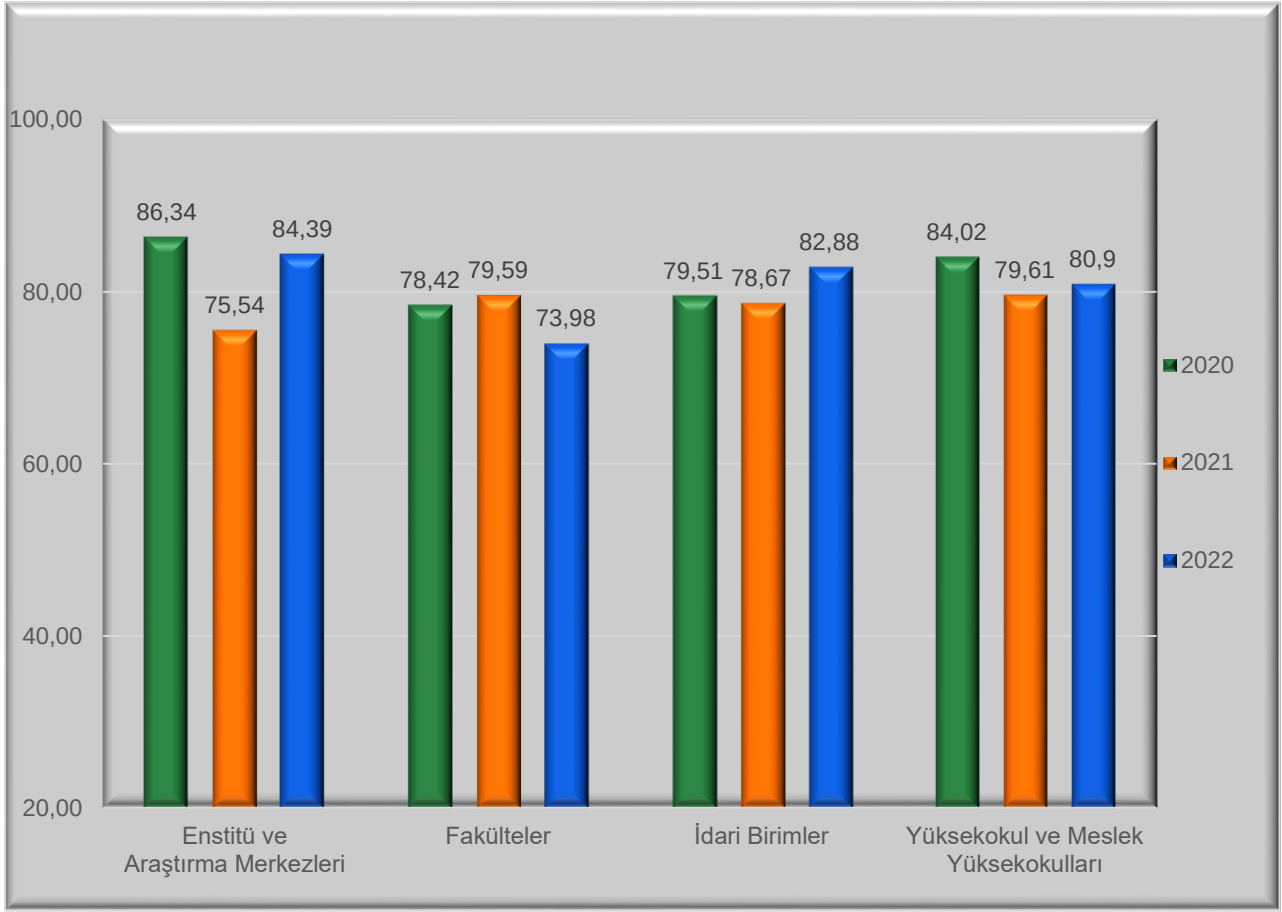
Üniversitemizde, Kamu İç Kontrol Rehberinde yer alan soru formundan yararlanılarak İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Anketi soruları hazırlanmıştır. Anketimizde; Kontrol Ortamı Standartlarına yönelik 24, Risk Değerlendirme Standartlarına yönelik 16, Kontrol Faaliyetleri Standartlarına yönelik 12, Bilgi ve İletişim Standartlarına yönelik 11 ve İzleme Standartlarına yönelik 7 olmak üzere toplam 70 adet eylem değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Değerlendirmede birimlerden sorumlu oldukları her bir eylemin; **Evet (2 puan)**, **Geliştirilmeli (1 puan)** ve **Hayır (0 puan)** seçeneklerinin işaretlenmesi suretiyle iç kontrol anketinin cevaplandırılması istenmiştir.

Evet (2 Puan), cevabı verilen sorular birimlerde geliştirilmesi gereken herhangi bir husus olmadığını,

Geliştirilmeli (1 Puan), cevabı verilen sorular birim yöneticilerinin ilgili alanda ilerleme kaydedecek değerlendirmeler yapabileceklerini,

Hayır (0 Puan), cevabı verilen sorular ise, ilgili alanların geliştirilmesi için birim yöneticileri tarafından adımlar atılması gerektiğini gösterir.

Genel bir öz değerlendirme niteliği taşıyan bu uygulamaya verilen gerçekçi cevaplar ile iç kontrol sisteminin Üniversitemizde hangi aşamaya geldiğinin göstermesi hedeflenmiştir. Anket sonuçları **aritmetik ortalama yöntemine** göre değerlendirilmiştir. Sonuç olarak birimlerimizdeki genel değerlendirmeler belirlenmiştir. Grafik 2’de 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ait iç kontrol eylem planı birim bazlı genel değerlendirme sonuçları, tablo 1’de değerlendirme sonuç değerleri gösterilmiştir.

Grafik 2: Birim bazlı iç kontrol sisteminin değerlendirme oranları

Tablo 1: Değerlendirme puanları

% 0 – 25 İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. Biraz farkındalık olmakla birlikte iç kontrol mekanizmalarının henüz idarede uygulanmadığı anlaşılmaktadır. İç kontrol sisteminin kurulması için acil rehberlik ve yönlendirmede bulunulması gereklidir.	% 26 - 50 İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gereklidir.
% 51 - 75 İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.	%75 - 90 İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğini değerlendirilmesi uygun olacaktır.
% 91 - 100 İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.	

1. Kontrol Ortamı

Kamu İç Kontrol Rehberinde kontrol ortamı standartları 4 standartta göre belirlenmiştir. Bunlar:

1. Etik Değerler ve Dürüstlük,
2. Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler,
3. Personelin Yeterliliği ve Performansı,
4. Yetki Devridir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 24 soru sorulmuştur. Anket hesaplamasına katılan 117 üyenin toplam hesaplanan puanı 4607 olmuştur. Bu kısımda tüm sorulara olumlu cevap verilmesi durumunda maksimum puan 5616 olacaktı. Bu durumda kurumumuzda kontrol ortamı faaliyetlerinin 2022 yılı gerçekleşme oranı %82,03 olmuştur. 2021 yılı raporlamasına göre 1,34 puanlık bir artış gözlenmektedir. Üniversitemizde kontrol ortamı faaliyetlerinin bilinilirlik seviyesinin yüksek olduğu görülmektedir ve bu seviyenin korunması ve daha da ileriye gitmesi için sürekli izlenmesi ve geliştirmeye yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

2. Risk Değerlendirme

Kamu İç Kontrol Rehberinde Risk Değerlendirme Standartları;

1. Planlama ve Programlama
2. Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi olmak üzere 2 standart olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 16 soru sorulmuştur. Anket hesaplamasına katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplam 2849 puan alınmıştır. Bu kısımda tüm sorulara olumlu cevap verilse idi maksimum puan 3744 olacaktı. Kurumumuzda 2022 yılı risk değerlendirme standartları gerçekleşme oranı %76,10 olmuştur ve bu oran ile mevcut yıldaki en düşük bilinilirlik seviyesinin risk değerlendirmede olduğunu göstermektedir. Öte yandan Üniversitemizde risk değerlendirme standartlarında önceki yıla kıyasla yaklaşık 0,20 puanlık artış olduğu ve bilinilirlik seviyesinde eğilimin orta düzeyde olduğu gözlemlenmektedir.

Kurumumuz yapılaşma aşamasının büyük çoğunluğunu tamamlamış ve buna bağlı olarak, fiziki ve altyapıya ait riskler ile araştırma ve eğitime ait risklerin azalmasına rağmen bu

oran düşük çıkmıştır. Risk değerlendirme oranının yüksek seviyeye çıkması için, iç kontrol mekanizmalarının geliştirilmesine devam edilmesi gerekmektedir.

Üniversitemizin Risk Strateji Belgesinin oluşturularak stratejik amaç ve hedeflerine ulaşılmasını engelleyecek risklerin tespit edilmesi, tespit edilen risklerin analiz edilerek ölçülmesi, önceliklendirilmesi, risklere karşı alınacak önlemlerin belirlenerek uygulanması ve risk yönetim sürecinin izlenerek değerlendirilmesi neticesinde risk değerlendirmesinde daha verimli bir sonuç almak için iç kontrol mekanizmalarının etkin çalışması mümkün olabilecektir.

3. Kontrol Faaliyetleri

Kamu iç kontrol rehberinde kontrol faaliyetleri standartları 6 adet olarak belirlenmiştir. Bunlar;

1. Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri,
2. Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi,
3. Görevler Ayrılığı,
4. Hiyerarşik Kontroller,
5. Faaliyetlerin Sürekliliği
6. Bilgi Sistemleri Kontrolleridir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 12 soru sorulmuştur. Anket hesaplamasına katılanların verdiği cevaplar toplamda 2299 puan olmuştur. Ankete katılanların tamamı olumlu yönde puan vermiş olsalardı toplam puanı 2808 olacaktı. Kurumumuzda 2022 yılı kontrol faaliyetleri standartları gerçekleşme oranının %81,87 ile mevcut yılda yüksek bilinilirlik seviyesini yakaladığı görülmektedir. Bu oran Üniversitemizde kontrol faaliyetleri standartlarının bilinilirlik seviyesinin yüksek olduğu fakat geliştirilmesinin ve izlenmesinin ehemmiyetli olduğunu göstermiştir.

4. Bilgi ve İletişim

Kamu İç Kontrol Rehberinde Bilgi ve İletişim Standartları ile ilgili 4 standart belirlenmiştir. Bunlar:

1. Bilgi ve İletişim,
2. Raporlama,
3. Kayıt ve Dosyalama,
4. Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesidir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 11 soru sorulmuştur. Anket hesaplamasına katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplamda 2127 puan alınmıştır. Anketteki soruların tamamına olumlu cevaplar verilseydi 2574 puan olacaktı. Kurumumuzda 2022 yılı bilgi ve iletişim standartları gerçekleşme oranı %82,63 olduğu belirlenmiştir. Bu oran ile Üniversitemizde bilgi ve iletişim standardı bilinilirliğinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bu standartta ilişkin mekanizmaların Kurumumuzda yerleşmiş olduğu fakat faaliyetlerin sürekli izlenerek yüksek oranın korunması ve çalışmaların devamı gerekecektir.

5. İzleme

Kamu İç Kontrol Rehberinde İzleme Standartları ile ilgili;

1. İç Kontrolün Değerlendirilmesi
2. İç Denetim olmak üzere 2 standart belirlenmiştir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 7 soru sorulmuştur. Anket hesaplamasına katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplamda 1296 puan alınmıştır. Anketteki soruların tamamına olumlu cevaplar verilseydi 1638 puan olacaktı. Kurumumuzda 2021 yılı izleme standartları gerçekleşme oranının %79,12 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla, Üniversitemizde izleme standartlarının da yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Ancak iç kontrol mekanizmalarının ilerleyen yıllarda daha da geliştirilmesi gerekmektedir.

Üniversitemizde iç denetim birimin kurulması ve iç kontrol değerlendirmesinde bilgi yönetim sistemlerinin daha aktif şekilde kullanılması izleme bileşenine ait değerlendirme puanını arttırmıştır.

Kamu İç Kontrol Rehberinde kontrol ortamı standartları değerlendirme soru formları ile istenilen personel sayısına ve puana ulaşamamasının görünmeyen etkilerinden biride ilgili anket soru sayısının uzun olması ve katılımcı tarafından benimsenmemesidir.

III. DİĞER BİLGİLER

1. İç Denetim Sonuçları

Üniversitemiz bünyesinde bulunan 3 (Üç) adet “İç Denetçi” kadrosundan birine, 31.05.2018 tarihinde yapılan atama ile iç denetim faaliyetleri başlamıştır.2021 yılı içerisinde mevcut bulunan 1 iç denetçinin başka kuruma naklen atanması ile iç denetim biriminin çalışmaları yeni bir denetçi alınana kadar kesilmiştir.

Üniversitemizde harcama öncesi denetim görevi harcama birimleri ve başkanlığımız ön malî kontrol birimi tarafından yürütülmektedir. Ayrıca kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla harcama sonrası kontrol görevini yürütmek üzere oluşturulması gereken iç denetim birimi ise 2022 yılında Üniversitemizde oluşturulmamıştır.

2. Dış Denetim Sonuçları

Üniversitemizde harcama sonrası dış denetim ise kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde Sayıştay Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Üniversitemizin 2022 yılına ait ödeme evrakları Sayıştay’ın dış denetimine tabi tutulmuştur ve rapor 2023 yılı içerisinde kamuoyuna (<https://www.sayistay.gov.tr/reports/category/7-ozel-butceli-idareler---a>) adresinde yayımlanacaktır. Ayrıca 2022 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne bağlı Başkontrolör tarafından mali tablo ve muhasebe işlemleri ile ilgili denetim yapılmış olup denetim raporu tarafımıza ulaşmıştır.

3. Diğer Bilgi Kaynakları

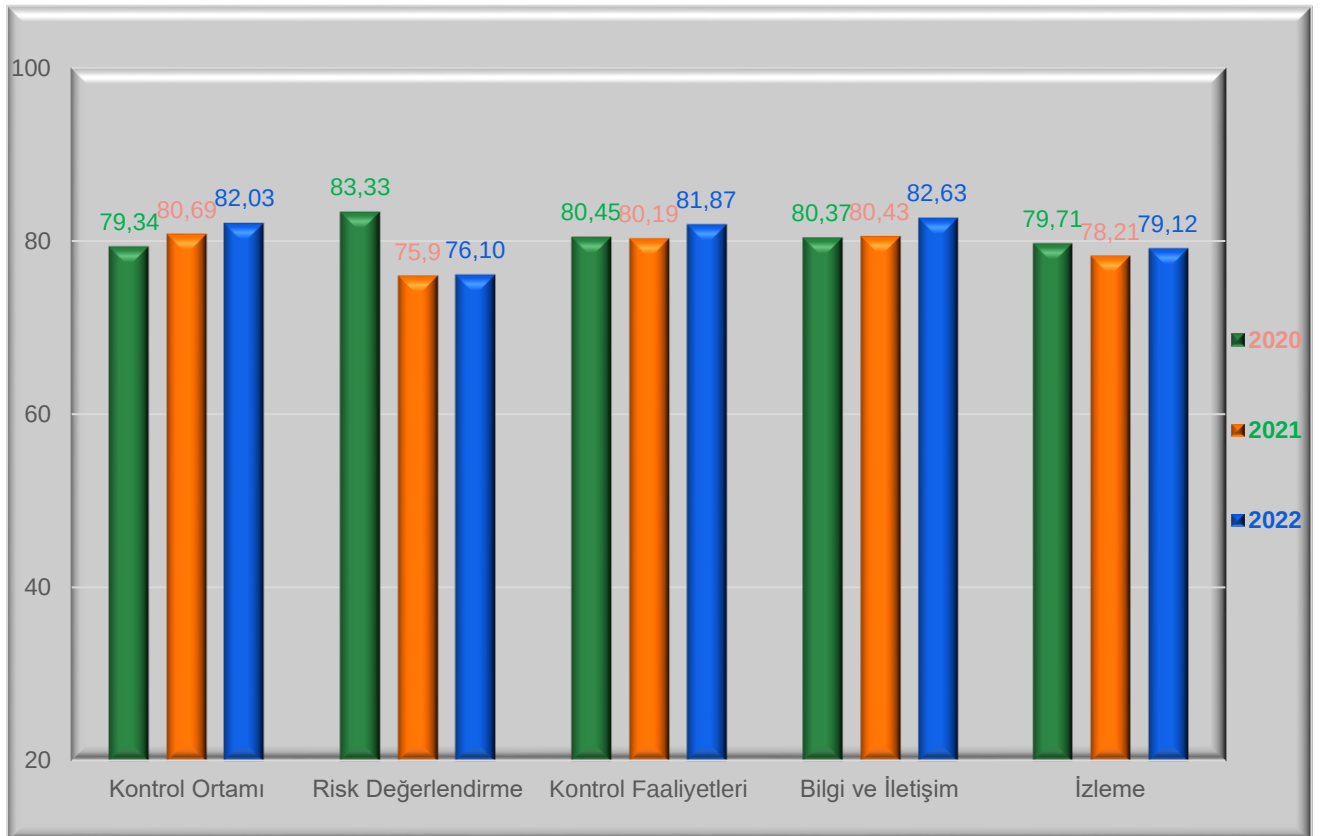
Başkanlığımızca ön malî kontrol faaliyetleri, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Hazine ve Malîye Bakanlığı tarafından yayımlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde hazırlanarak 04 Mayıs 2016 tarihinde uygulamaya konulan “Gümüşhane Üniversitesi Ön Malî Kontrol İşlemleri Yönergesi” doğrultusunda yürütülmektedir. Üniversitemizde ihale kanunlarına tâbi olsun veya olmasın, harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alımları için bir milyon Türk Lirasını, yapım işleri için iki milyon Türk Lirasını aşanlar kontrole tâbidir. Bu tutarlara katma değer vergisi dâhil değildir.

2022 yılı içerisinde ön mali kontrol işlemine tabi harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alım işlemi olmamıştır.

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Üniversitemizin 2020 ve 2021 yıllarına ait değerlendirme raporlarına kıyasla, 2022 yılında iç kontrol bileşenlerinden kontrol ortamı standartları, kontrol faaliyetleri ile bilgi ve iletişim bileşenlerinde bir yükseliş olduğu görülmektedir. İzleme ve risk değerlendirme bileşenlerinde de 2021 yılına göre yükseliş varken 2020 yılına göre de bir düşüş gözlenmektedir. Aşağıdaki grafikte 2020, 2021 ve 2022 yıllarında yapılan iç kontrol sistemi değerlendirme anketi çalışmaları neticesinde ortaya çıkan karşılaştırmalı değerlendirme puanları gösterilmektedir. Grafik 3'te de görüleceği üzere 2022 yılında yapılan değerlendirmede en yüksek oran %82,63 ile bilgi ve iletişim standartlarında, en düşük oran ise; %76,10 ile risk değerlendirme standardında olmuştur.

Yıllara göre İç Kontrol Sistemi Değerlendirme oranları, sırasıyla 2020 yılında; %80,64, 2021 yılında; %79,08 ve 2022 yılında ise %80,45 olarak gerçekleşmiştir. Kurumumuzda iç kontrol bileşenlerine karşı farkındalığın değerlendirme puanlarına göre yüksek, fakat dalgalı olduğu grafik 3'te görülmektedir.

Grafik 3: Yıllar itibariyle iç kontrol bileşenleri değerlendirme oranları

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Güçlü Yanlar

Kontrol Ortamı	Üniversitemizde; Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ile Yetki Devri konularında çalışmaların yapılması ve Kalite El Kitabının yayımlanması.
Risk Yönetimi	Üniversitemizin misyon ve vizyonu, stratejik amaçları ve hedefleri ile bu hedefleri ölçmek, izlemek ve değerlendirmek üzere katılımcı yöntemlerle stratejik plan ve performans programlarının hazırlanması, program esaslı bütçenin uygulamaya geçilmesi.
Kontrol Faaliyetleri	Üniversitemiz birimlerinde, mali karar ve işlemlerin yerine getirilmesi, onaylanması, uygulanması ve kontrol edilmesi süreçlerinin belirli mevzuatlar çerçevesinde yapılıyor olması.
Bilgi ve İletişim	Birimlerimiz arası iletişimi sağlayan Elektronik Belge Yönetim Sisteminin gerek yazışma gerekse bilgi toplama süreçlerinde etkin bir şekilde iletişime katkı sağlaması, yatay ve dikey iletişim kanallarının açık olması, kurumsal arşivleme hizmetinin(kayıt ve dosyalama) olması. Öz ve Akran Değerlendirme Raporlarının yapılması.
İzleme	İç denetçi kadrosuna atama yapılması ve denetim planlamaların hazırlanması, eylem planı güncelleme ve değerlendirme çalışmalarının yapılması.

2. İyileştirmeye Açık Yanlar

Kontrol Ortamı	Birimlerdeki bütün çalışanlarımızın kontrol ortamı standartlarının neler olduğu ve nasıl çalıştığı hakkındaki farkındalığının daha da artırılması için eğitimlerin, performans değerlendirmesinin, iyileştirme ve ödüllendirmenin hayata geçirilmesi.
Risk Yönetimi	Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarında tüm birimleri kapsayacak iş akışının sağlanarak, riskleri minimize edecek düzenlemelerin olması.
Kontrol Faaliyetleri	Birimlerde hizmet sürekliliğini sağlayacak çalışmalar yapılması, kurum varlıklarının daha verimli kullanımının sağlanması.
Bilgi ve İletişim	Raporlama çalışmalarına katkı sağlayacak, veri toplamayı kolaylaştıracak tam ve doğru bilgi için yönetim bilgi sistemin kurulması.
İzleme	İç kontrol uygulamalarının etkin olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi, iç kontrol çalışmaları ile ilgili çalışmaların değerlendirme sonuçlarının katılımlı olarak izlenmesi, toplanan ve raporlanan verilerin birim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi.

3. Eylem İçin Öneriler

Kontrol Ortamı	Kurumumuz çalışanlarının, kurumsal aidiyet ve çalışma motivasyonlarını güçlendirecek planlamaların yapılması, işe başlama / işe alınma süreçlerinde personellerin çalışma ortamlarının değerlendirilmesi.
Risk Yönetimi	Risk Strateji Belgesinin hazırlanması, güncel risk analizi yapılarak birim bazlı ve kurumsal risk değerlendirmesinin ve risklere karşı alınması gereken önlemlerin hayata geçirilmesi. Birimlerde oluşturulan iç kontrol komisyonlarının etkin çalıştırılması.
Kontrol Faaliyetleri	Hazırlanan risklerin bertaraf edilmesine katkı sağlayan kontrol faaliyetleri standartlarının birimlerimizde etkin şekilde uygulanabilirlik zemininin oluşturulması.
Bilgi ve İletişim	Üniversitemizin faaliyetlerini belirlenen hedefler doğrultusunda yerine getirip getirmediği ve hesap verilebilirliğin sağlanması için; raporlama, hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların bildirilmesine katkı sağlayan süreçlerin sağlanması.
İzleme	İç denetim ve diğer birimlerin iç kontrol konusunda daha etkin çalışmasının sağlanması. Boş kalan iç denetçi kadrosuna atama yapılması.